

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

9. december 2020

JOURNAL NR.
RA-2020-3200514-1

SAGSBEHANDLER: MKT/

Udtalelse om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte personer under 15 år for 2019

Denne udtalelse med bilag vedrører politikredsenes tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte personer under 15 år i 2019.

1. Resultater og udvikling

Tilbageholdelse af mistænkte personer under 15 år

- Der har i 2019 været 122 tilbageholdelser af mistænkte personer under 15 år med henblik på afhøring eller fastlæggelse af identitet. Set over en 5-årig periode er antallet af tilbageholdelser i 2019 en smule lavere end i årene 2015 - 2017 men lidt højere end i 2018. I 2018 var der 102 tilbageholdelser.
- Hovedparten af tilbageholdelserne i 2019 - 102 ud af 122 tilbageholdelser - ses at være foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 75 b.

Enerumsanbringelse af mistænkte personer under 15 år

- Der har i 2019 alene været 7 enerumsanbringelser af mistænkte personer under 15 år. Enerumsanbringelserne har fundet sted i 4 politikredse, mens de øvrige 8 politikredse ikke har anvendt enerumsanbringelse i 2019.
- Set over en 5-årig periode er antallet af enerumsanbringelser det laveste siden 2016. I 2018 var der i alt 10 enerumsanbringelser.
- Hovedparten af enerumsanbringelserne i 2019 - 6 ud af 7 enerumsanbringelser - ses ikke være foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens kapitel 75 b. De

6 urigtige enerumsanbringelser fordeler sig på de 4 politikredse, der har foretaget enerumsanbringelserne.

For at belyse udviklingen på området fremgår data for perioden 2015-2019 af bilag 1.

2. Særligt vedrørende tilbageholdelse af mistænkte personer under 15 år

De regionale statsadvokater har i deres udtalelse til Rigsadvokaten fremhævet, at 102 af de 122 tilbageholdelser er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 75 b.

De regionale statsadvokater har samtidig konstateret, at de resterende 20 tilbageholdelser ikke er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejeloven. Statsadvokaterne har om disse 20 tilbageholdelser bemærket, at de for det første omfatter tilfælde, hvor ikke har været grundlag for at tilbageholde i medfør af retsplejelovens regler, f.eks. begrundet i manglende mistankegrundlag. For det andet omfatter de tilfælde, hvor der efter reglerne har været grundlag for en indledende og kortvarig tilbageholdelse med henblik på fastlæggelse af identitet mv., men hvor den efterfølgende indtransport til politistationen konkret ikke er blevet vurderet til at opfylde betingelserne i retsplejeloven. Statsadvokaterne har endvidere oplyst, at der i flere tilfælde muligt har været hjemmel til tilbageholdelse af den pågældende i medfør af anden lovgivning, f.eks. i politiloven.

Størstedelen af tilbageholdelserne er foretaget i forbindelse med mistanke om mere alvorlig kriminalitet, herunder røveri, vold, brandstiftelse, trusler og overtrædelse af våbenloven. Desuden har der været foretaget tilbageholdelser vedrørende brugstyveri, tyveri, indbrud og hærværk. I forhold til tilbageholdelser foretaget i forbindelse med mistanke om butikstyveri fremgår det af statsadvokaternes udtalelse, at politikredsene i 2019 fortsat har haft visse udfordringer hermed.

Kun 2 tilbageholdelser i 2019 har strakt sig ud over 6 timer, og i begge tilfælde har Statsadvokaten i Viborg vurderet, at det har været påkrævet med henvisning til væsentlige hensyn til efterforskningen, jf. retsplejelovens § 821 a, stk. 4.

3. Særligt vedrørende enerumsanbringelse af mistænkte personer under 15 år

De regionale statsadvokater har i deres udtalelse til Rigsadvokaten fremhævet, at 6 af de 7 enerumsanbringelser ikke er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 75 b. Det fremgår endvidere af statsadvokaternes udtalelse, at det er et utilfredsstillende resultat.

Statsadvokaterne har samtidig bemærket, at samtlige 7 enerumsanbringelser har været kortvarige med en varighed fra 15 minutter til 1 time og 11 minutter. Ingen enerumsanbringelser har således tilnærmelsesvist strakt sig ud over den tidsmæssige grænse på 6 timer, jf. retsplejelovens § 821 a, stk. 4.

4. Løbende tilsyn med området

De regionale statsadvokater har i deres løbende tilsyn med politikredsene i 2019 - herunder på tilsynsbesøgene i kredsene - haft stort fokus på kredsenes håndtering af sagsområdet vedrørende tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte personer under 15 år. I dialogen med kredsene er vigtigheden af, at politikredsene udfylder de skemaer, som benyttes i forbindelse med tilbageholdelse og enerumsanbringelse, korrekt og fyldestgørende, blevet understreget. Det er ligeledes blevet drøftet, at skemaernes oplysninger om varighed og baggrund for tilbageholdelse og enerumsanbringelse bidrager til at sikre overholdelse af reglerne og danner grundlag for den efterfølgende kontrol hermed.

Statsadvokaterne har i forbindelse med gennemgangen af politikredsens tilbageholdelser og enerumsanbringelser påset de øvrige regler i retsplejelovens kapitel 75 b, bl.a. vedrørende adgangen til advokatbeskikkelse og brugen af magtmidler. På baggrund af enkelte tilbageholdelser i 2019, hvor politikredsene har anvendt håndjern, har statsadvokaterne indskærpet over for politikredsene, at håndjern ikke skal benyttes. Det skal i den forbindelse bemærkes, at det altovervejende udgangspunkt er, at håndjern bør undgås ved tilbageholdelse af mistænkte personer under 15 år, men at der kan være helt særlige situationer, f.eks. ved overhængende eller påbegyndte angreb, hvor håndjern af sikkerhedsmæssige årsager nødvendigvis må anlægges.

Politidirektørerne i de relevante politikredse er ligeledes anmodet om fortsat at have fokus på, at der kun sker tilbageholdelse i de tilfælde, hvor det er nødvendigt, og at tilbageholdelsen i de tilfælde tidmæssigt begrænses mest muligt, herunder at der sker løsladelse straks efter endt afhøring.

Politikredsene har retningslinjer, der skal sikre, at betingelserne for tilbageholdelse og enerumsanbringelse overholdes. Flere politikredse har i 2019 - ligesom tidligere år - fortsat undervist relevant personale i regelsættet om tilbageholdelse og enerumsanbringelse - herunder vagtchefgruppen og andre ledende medarbejdere - samt iværksat sidemandsoplæring og afholdt jævnlige opfølgingsmøder mellem politiledere og kvalitetsadvokaturer. Nogle kredse har en ordning, hvor alle tilbageholdelser og

enerumsanbringelser af mistænkte personer under 15 år skal forelægges for både vagtchefen og anklagervagten/linjechefen for at sikre, at betingelserne er opfyldt.

De 4 politikredse, der i 2019 har foretaget enerumsanbringelser, der ikke er i overensstemmelse med retsplejelovens regler, har fulgt op på de konkrete sager med indskærpelse af reglerne over for de relevante medarbejdere.

De regionale statsadvokaters skærpede opmærksomhed på området vil fortsætte fremadrettet som led i tilsynet med politikredsene. Statsadvokaterne vil således fortsat løbende - bl.a. i forbindelse med modtagelse af politikredsenes indberetninger og på tilsynsbesøg i politikredsene - drøfte konkrete sager, arbejdsgange, retningslinjer samt fokus på løbende undervisning af personale med politikredsene.

I den forbindelse har statsadvokaterne et vedvarende fokus på at sikre, at politikredsene i medfør af retsplejeloven som udgangspunkt ikke foretager tilbageholdelser af mistænkte personer under 15 år i sager om enkeltstående butikstyverier.

Efter udgangen af 2020 vil statsadvokaterne udbrede erfaringerne opsamlet fra tilsynet på området med henblik på at søge at nedbringe antallet af tilbageholdelser og enerumsanbringelser, der ikke bliver foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejeloven. Det vil i den forbindelse blive overvejet, hvorvidt der er et konkret behov for at indføre en generel ordning i politikredsene med forudgående forelæggelse af en enerumsanbringelse for både vagtchefen og anklagervagten/linjechefen.

5. Opmærksomhedspunkter i forhold til udvikling, opgørelsesmetode og datagrundlag

Denne udtalelse er udarbejdet på baggrund af en udtalelse til Rigsadvokaten fra Statsadvokaten i København og Statsadvokaten i Viborg. Udtalelsen fra de regionale statsadvokater beror på politikredsenes skematiske indberetninger til statsadvokaterne for 1. og 2. halvår 2019 om grundlaget for tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte personer under 15 år.

I det løbende fokus på at sikre et fyldestgørende datagrundlag har Rigsadvokaten i samarbejde med de regionale statsadvokater taget initiativ til en gennemgang og sikring af, at der foreligger en ensartet praksis i politikredsene for indberetning på området.